

Lekmannarevisorernas granskningsrapport 2020 enligt 10 kap 13 § aktiebolagslagen

Till årsstämman i

Svealandstrafiken AB

Org nr 556555-3350

Vi, av fullmäktige i Region Västmanland och Region Örebro län utsedda lekmannarevisorer, har granskat Svealandstrafiken AB:s verksamhet för 2020. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder lekmannarevisorerna.

Styrelse och VD ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande bolagsordning, ägardirektiv och beslut samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Lekmannarevisorerna ansvarar för att granska verksamhet och intern kontroll samt pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen och god revisionssed i kommunal verksamhet samt utifrån bolagsordning och av års-/bolagsstämman fastställda ägardirektiv.

Samplanering har skett med bolagets auktoriserade revisor. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och prövning. Detta har skett genom dels vår grundläggande granskning avseende ändamålsenlighet, god ekonomisk hushållning och intern kontroll, dels genom fördjupad granskning avseende inköp och upphandling, se bilagor.

Vi anser att de revisionsbevis vi inhämtat är tillräckliga som grund för våra uttalanden nedan. Utifrån genomförd granskning gör vi följande bedömningar avseende revisionsåret 2020:

Att bolagets verksamhet sammantaget har skötts på ett ändamålsenligt sätt.

Att bolagets verksamhet har bedrivits på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Underlag för revisionell bedömning samt förslag till utvecklingsområden redovisas i bifogade dokument.

Örebro/Västerås den X mars 2021

Anders Larsson
Lekmannarevisor

Elisabeth Löf
Lekmannarevisor

Bilagor: Granskningsredogörelse grundläggande lekmannarevision 2020
Granskning av inköp och upphandling

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Påverkare

Jennie Forsberg
Administratör
jennie.forsberg@pwc.com
+46 72 353 00 35

Leveranskanal: E-post

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Granskare

Magdalena Bergfors
magdalena.bergfors@pwc.com

Leveranskanal: E-post

ANDERS LARSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-03-17 13:57:27 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Anders Larsson

Datum

Anders Larsson
larsson.anders@live.se

Leveranskanal: E-post

ELISABETH LÖF Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-03-17 12:42:11 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Mariana Elisabeth Löf

Datum

Elisabeth Löf
elisabethlof@live.se

Leveranskanal: E-post

Granskningsredogörelse grundläggande lekmannarevision 2020

Svealandstrafiken AB

Mars 2021

Magdalena Bergfors

Martin Byman

Innehållsförteckning

Inledning	5
Granskning av ändamål	7
Granskning av verksamhetens ekonomiska resultat, effektivitet och kvalitet	12
Granskning av intern kontroll	14
System för internkontroll och riskhantering	15
Offentlighetsprincipen, offentlig upphandling m m	19
Övrigt	21
Sammanfattning	22

Inledning

Bakgrund

Lekmannarevisorernas granskning avseende Svealandstrafiken AB, org nr 556555-3350, för verksamhetsåret 2020 presenteras i det följande.

Uppdragets omfattning

Lekmannarevisorns uppdrag regleras i 12 kap kommunallag (2017:725) samt 10 kap aktiebolagslag (2005:551). Lekmannarevisorns uppgift är att granska att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt med tillräcklig intern kontroll. Granskningen ska vara så ingående och omfattande som god sed vid detta slag av granskning kräver. Lekmannarevisorn ska följa de anvisningar som meddelas av bolagsstämman, såvida de inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed. Enligt kommunallagen ska lekmannarevisorn biträdas av sakkunniga.

Efter varje räkenskapsår ska lekmannarevisorn lämna en granskningsrapport till årsstämman. Syftet med den grundläggande granskningen är att ge lekmannarevisorn ett underlag till rapporten. Granskningsrapporten ska lämnas till bolagets styrelse senast tre veckor före stämman.

Samverkan

Lekmannarevisorerna och den valda auktoriserade revisorn har samverkat i revisionen för att utnyttja de samlade resurserna samt för att åstadkomma en kvalitativ och effektiv revision.

Genom att göra en gemensam planering, granskning och rapportering har de samlade revisionsresurserna använts effektivt, vilket ger samordningsvinster för revisionen totalt.

Planering

Granskningen av Svealandstrafiken AB för verksamhetsåret 2020 inriktas på uppföljning och granskning avseende de frågor som rör lekmannarevisorns uppgifter samt som bedöms vara av särskild vikt.

Granskningen har inriktats på att kartlägga och följa upp att styrelse och VD följer fastställda direktiv och regler, såväl interna som externa. Granskningen omfattar även uppföljning av huruvida bolaget uppdaterat/kompletterat med dokument/rutiner enligt tidigare års granskningar. Granskningsområden har valts utifrån bedömd väsentlighet och risk.

Vi har inte fått några särskilda granskningsanvisningar av årsstämman.

Metod

Granskningen har genomförts genom analys av för granskningen relevant dokumentation, främst bolagsordning, ägardirektiv, ägarens bolagspolicy, budget,

verksamhets-/affärsplan och protokoll från styrelsesammanträden samt avstämning och möten med representanter från bolaget.

Riskanalys

De mest väsentliga riskerna för bolaget utifrån dess ändamål, god ekonomisk hushållning samt intern kontroll bedöms vara:

Ändamål

- Ledning och styrning utifrån bolagsordning och ägardirektiv
- Uppföljning av bolagsordning och ägardirektiv
- Uppföljning av verksamhet-/affärsplan och budget samt koppling till bolagsordning och ägardirektiv

God ekonomisk hushållning

- Långsiktig planering och uppföljning

Intern kontroll

- Organisation och förvaltning som har en ändamålsenlig intern kontroll för att upptäcka väsentliga fel och brister i den löpande förvaltningen av verksamheten

Övrigt

- Effekter av Covid-19

Nedan redovisas utförda granskningsinsatser samt slutliga bedömningar avseende granskningens resultat.

Granskning av ändamål

Bolagsordningen

Är bolagsordningens beskrivning av föremålet för bolagets verksamhet (art och ändamål) utformat så att det inte råder några tveksamheter angående vilken verksamhet som bolaget ska bedriva? Är bolagsordningen anpassad till kommunallagens krav?

Beskrivning

Bolagsordningen fastställdes av regionfullmäktige i Region Örebro län 2017-06-15, av regionfullmäktige i Region Västmanland 2017-06-20 och av bolagets bolagsstämma 2018-01-01.

Enligt Kommunallagens 10 kap 3 § ska fullmäktige i de fall en kommun eller en region lämnar över skötseln av en kommunal angelägenhet till ett helägt kommunalt bolag behandla ett antal punkter. Dessa redovisas för bolaget nedan.

1. Ett kommunalt ändamål

3. Föremålet för bolagets verksamhet

Bolaget ska bedriva trafikrörelse avseende kollektivtrafik samt idka därmed förenlig verksamhet i Västmanlands län och Örebro län.

Bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som bolaget tilldelas av sina ägare.

4. Verksamhetens ändamål

Bolagets syfte är att med iakttagande av de kommunala likställighets-, lokaliserings- och självkostnadsprinciperna bedriva den ovan angivna verksamheten, såvida inte lag, förordning eller praxis för viss verksamhet medger undantag.

Vidare ska bolaget i enlighet med vad ägarna beslutar, bidra till att utbud och former för kollektivtrafiken utvecklas och förbättras.

Bolaget ska bedriva sin verksamhet med god kvalitet och styrning samt verka för en god arbetsmiljö.

Verksamheten ska bedrivas åt ägarna och i ägarnas ställe.

Om bolagets verksamhet skulle likvideras ska bolagets nettotillgångar tillfalla Region Västmanland och Region Örebro län i lika delar.

2. De kommunala befogenheterna som utgör ram för verksamheten

Ingår i 4 § Verksamhetens ändamål (se ovan).

3. Att fullmäktige ska utse samtliga styrelseledamöter

7. Styrelse

Styrelsen ska bestå av lägst sex och högst åtta ledamöter med högst två suppleanter.

Styrelsen utses av fullmäktige i Region Västmanland och fullmäktige i Region Örebro län med lika många ledamöter vardera, och en suppleant vardera. Mandattiden är tiden från den bolagsstämma som följer närmast efter det att val till fullmäktige har förrättats intill slutet av den årsstämma som följer efter nästa val till fullmäktige.

4. Att fullmäktige får ta ställning till sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt

16. Respektive regionfullmäktiges rätt att ta ställning

Bolaget ska ge fullmäktige i Region Västmanland och fullmäktige i Region Örebro län möjlighet att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell betydelse eller annars av större vikt fattas.

5. Att fullmäktige ska utse minst en lekmannarevisor

9. Lekmannarevisorer

För samma mandatperiod som gäller för bolagets styrelse ska utses en lekmannarevisor med suppleant för vardera Region Västmanland och Region Örebro.

6. Att allmänheten får insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare

Finns inte med i varken bolagsordning, ägardirektiv eller bolagspolicy.

Bolagsordningen innehåller, utöver det som Aktiebolagslagen och Kommunallagen kräver även firmateckning (13 §), meddelarfrihet (15 §), inspektionsrätt (17 §) samt ändring av bolagsordning (18 §).

Granskningskommentar

Vi bedömer att bolagsordningen uppfyller lagens krav. Däremot kan vi i vår granskning inte se att punkt 6 i Kommunallagens 10 kapitel 3 § har behandlats av fullmäktige.

Vi bedömer även att bolagets ändamål är beskrivet på ett sådant sätt att uppdraget är tydligt och avgränsat.

Vår bedömning är att verksamheten har bedrivits i enlighet med föremål och ändamålsbeskrivning i bolagsordningen.

Kommunallagen

Inryms den verksamhet som överlämnats till bolaget inom ramen för den kommunala kompetensen och övriga regler (självkostnads-, likställighets- och lokaliseringsprincipen) enligt kommunallagen?

Beskrivning

Bolaget har genom 16 § i bolagsordningen fått begränsningen i hur verksamheten får bedrivas (se ovan). Vad som avses med principiell beskaffenhet eller annars större vikt specificeras i bolagets ägardirektiv.

Bolaget ska, enligt § 4 i bolagsordning, iaktta de kommunalrättsliga principerna likställighets-, lokaliserings-, och självkostnadsprincipen.

Av styrelseprotokoll framgår att styrelsen vid flera tillfällen under 2020 blivit informerade om hur arbetet med förvärv av bussdepåer i Örebro län och bussdepån i Bettorp, Örebro, fortgår samt att frågan ska underställas regionfullmäktige i Region Örebro län respektive i Region Västmanland. 2020-12-01 beslutade styrelsen att ge VD i uppdrag att teckna köpeavtal med Örebroporten Fastigheter AB om förvärv av dotterbolag XX för 203,0 mnkr samt med Länsgården Fastigheter AB om förvärv av dotterbolaget Bussdepåer i Örebro län AB för justerat substansvärde vid överlåtelse tillfället. Båda förvärven villkoras med att regionfullmäktige i Region Örebro län respektive i Region Västmanland godkänner förvärven. Styrelsen beslutade även att ge VD i uppdrag att, efter genomförda förvärv, fusionera dotterbolagen i Svealandstrafiken AB samt att till hemställa om utökad borgensram till 1,2 mdkr.

Granskningskommentar

Vi har i vår granskning inte funnit något som visar på att verksamheten bedrivits oförenligt med ovanstående begränsningar.

Bolagets verksamhet inryms inom ramen för den kommunala kompetensen.

Ägardirektiv och bolagspolicy

Har ändamålsbeskrivningen konkretiserats i av kommunfullmäktige beslutad ägardirektiv eller bolagspolicy? Inryms ändamålsbeskrivningen i bolagsordningen i direktiven? Är ägardirektiven fastställda på bolagsstämma? Är beskrivningarna tydliga och utgör de ett hjälpmedel för styrelsen för att styra verksamheten? Sker avstämningar/uppföljningar av huruvida ändamålet uppfylls?

Beskrivning

Ägarstyrning sker genom bolagsordning och ägardirektiv. Ägardirektivet antogs av regionfullmäktige i Region Örebro län 2017-06-15, av regionfullmäktige i Region Västmanland 2017-06-20 och av bolagets bolagsstämma 2018-01-01. Ägardirektiven innehåller nedanstående rubriker

1. Bolagets verksamhet
2. Bolagets ändamål

3. Bolaget som en del av den respektive regionens organisation
4. Regionernas direktivrätt
5. Ägarnas ledningsfunktion
6. Sekretess
7. Fullmäktiges ställningstagande
8. Förvaltningsberättelsen
9. Granskningsrapporten
10. Verksamhetsmål
11. Ekonomiska mål
12. Finansiering
13. Styrdokument i vissa fall
14. Information och ägardialog
15. Budget och verksamhetsplan
16. Kommunal koncernredovisning och budget
17. Suppleanter
18. Taxa för utlämnande av allmänna handlingar
19. Arkivreglemente
20. Bolagsstämma

Enligt ägardirektivet ska bolaget, inom ramen för ändamålet, ha fastlagda verksamhetsmål i linje med övergripande mål i Region Västmanland avseende

1. Kundnöjdhet
2. Personal
3. Ekonomi
4. Miljö
5. Säkerhet

Samtliga målområden följs upp i förvaltningsberättelsen.

Bolaget avger även en bolagsstyrningsrapport innehållandes bl.a. utvärdering av styrelsearbetet, hur den interna kontrollen är organiserad och hur väl den fungerat samt hur bolagets risker bedömts och följts upp.

Granskningskommentar

Granskningen föranleder inga kommentarer.

Affärsidé och affärsplan

Har de övergripande beskrivningarna av ändamål omformulerats till en skriftligt dokumenterad, mätbar, affärsidé/affärsplan som fastställts av styrelsen?
Överensstämmer affärsidén med verksamhetens ändamål? Är affärsidén känd i organisationen? Finns strategier/handlingsplaner för att uppnå affärsidén? Sker uppföljningar/avstämningar?

Beskrivning

Bolagets affärsplan för 2019-2022 godkändes av styrelsen 2018-11-26. Affärsplanen innehåller nedanstående rubriker

1. Inledning
2. Verksamhet
3. Nuläge
4. Vision
5. Värderingar
6. Ledarskap
7. Syfte och affärsidé
8. Målområden
9. Strategi och framgångsfaktorer
10. Organisation
11. Rapportering

Mål och mått för uppföljning är formulerade för områdena kund, medarbetare, miljö och säkerhet samt ekonomi och effektivitet.

Granskningskommentar

Vår bedömning är att bolaget har en affärsplan som utgår från ägarens uppdrag och åtaganden.

Granskning av verksamhetens ekonomiska resultat, effektivitet och kvalitet

Budget och flerårsprognos

Finns rutiner för upprättande av budget och prognoser med uppföljning? På vilken nivå kan uppföljning ske? Analyseras orsaker till avvikelser? Är säkerheten i budget och prognoser tillfredsställande? Är medarbetarna informerade om vilka ekonomiska resultat och prestationer som ska uppnås?

Beskrivning

Bolaget upprättar årligen budget. 2020 års budget, investeringsbudget och investeringsplan tillika låneram fastställdes av styrelsen 2019-11-25.

Investeringsbudgeten reviderades 2020-02-25. Ekonomiskt utfall följs upp löpande på styrelsemöten.

Budgeterat resultat efter finansiella poster 2020 uppgår till 10,8 mnkr och utfallet till 11,0 mnkr. Av årsredovisning för 2020 framgår att bolaget finansiellt inte har påverkats speciellt mycket av pandemin då uppdragsgivarna gav möjlighet att få ersättning för de fasta kostnaderna för den planerade trafiken samt att de även finansierat merkostnader hänförliga till pandemin.

Granskningskommentar

Vi bedömer att rutinen avseende budgetarbetet och den ekonomiska uppföljningen är ändamålsenlig.

Avkastningskrav

Uppnår företaget av fullmäktige ställda avkastningskrav?

Beskrivning

Bolaget ska, enligt ägardirektivet, ha som inriktningsmål att nå ett resultat i verksamheten som medger avkastning på insatt kapital motsvarande 10 %. Den närmare nivån ska beslutas på ägarråd årligen. Enligt uppgift från bolaget är det tydligt för dem vilket avkastningskrav som gäller.

Granskningskommentar

Granskningen föranleder inga kommentarer.

Kundtillfredsställelse och kvalitet

Finns rutiner för information till/kommunikation med kunder och övriga intressenter? Finns av styrelsen fastställda mätbara mål för kundtillfredsställelse och policy för kvalitetsarbete, är dessa kända i organisationen och sker mätning av måluppfyllelse?

Beskrivning

I årsredovisning för 2020 framgår att bolaget ligger på fjärde plats för trafik i Västmanlands län och på åttonde plats i Örebro län vad gäller kundbemötande på stadsbuss/tätortsbuss i Svensk Kollektivtrafiks mätningar för 2020. I Örebro har det skett en förbättring med nio placeringar jämfört med innan bolaget tog över trafiken (2018). Bolaget mäter negativa kundsynpunkter i förhållande till antalet resor månadsvis, vilket under 2020 uppgår till 0,0015 % jämfört med 0,0036 % föregående år. Under 2020 ställde bolaget in 0,25 % av de planerade turerna, motsvarande siffra för föregående år uppgår till 0,52 %.

Granskningskommentar

Vi ser positivt på att bolaget tar del av nationell mätning gällande kundbemötande samt arbetar med egna nyckeltal för kundtillfredsställelse och kvalitet.

Nyckeltal/jämförelsetal

Följer bolaget upp strategisk viktig information för verksamheten vad gäller måluppfyllelse och verksamhetsutveckling genom nyckeltal? Görs uppföljningen både över tid och i jämförelse med andra företag?

Beskrivning

Bolaget följer upp mål och måttal för områdena medarbetare, miljö och säkerhet samt ekonomi. Till varje område finns aktiviteter kopplade för att uppnå målen.

Granskningskommentar

Vi ser positivt på bolagets uppföljning av mål och måttal och att aktiviteter för att uppnå målen finns.

Övrig uppföljning av effektivitet och kvalitet

Tillämpar bolaget några andra rutiner för uppföljning av effektivitet och kvalitet i sin verksamhet?

Inga granskningsåtgärder planerade.

Granskning av intern kontroll

Styrelsens uppgifter och arbetsordning

Är styrelsens arbetsordning, VD-instruktion och rapporteringsinstruktion (ABL 8:6) ändamålsenliga och anpassade till bolagets behov och förutsättningar? Är de fastställda av styrelsen?

Beskrivning

Arbetsordning, innehållandes både arbetsordning för styrelsen och instruktion för VD, fastställdes av styrelsen 2019-05-20.

Granskningskommentar

Lagkrav på arbetsordning för styrelsen och VD-instruktion upphävdes 2014. Vi anser att det är positivt att bolaget fortsatt tagit fram dessa dokument.

Bedömningen är att styrelsens arbetsordning, VD-instruktion samt rapportinstruktion är ändamålsenliga och anpassade till bolagets behov och förutsättningar.

Organisation och bokföring

Finns en av styrelsen fastställd beskrivning av organisationen (organisationsplan/organisationsschema) med övergripande beskrivning av ansvar och befogenheter? Är budget och redovisning uppbyggd så att uppföljning sker på olika ansvarsnivåer i organisationen? Är bolaget organiserat så att en rimlig andel ansvar har förts ut i organisationen?

Beskrivning

Granskning har inriktas på att kartlägga om företagsledningen har tillfredsställande kontroll av bolagets organisation och rutiner för att säkerställa att bolaget har en riktig och fullständig redovisning samt att bolagets resurser disponeras enligt företagsledningens intentioner.

Under året har vi genomfört en granskning av den interna kontrollen avseende bl.a. skatter och avgifter, investeringar, intäkter samt inköp. Syftet med årets granskning har varit att kontrollera och verifiera att de övervakande kontroller som identifierats är i drift och anses tillfredsställande samt att inga väsentliga förändringar har skett avseende bolagets rutiner och interna kontroll.

Granskningskommentar

Granskningen har påvisat god ordning i den löpande bokföringen. Verifikationerna är av tillfredsställande kvalitet, granskade konteringar anses korrekta samt att attesteringar sker i enlighet med attestinstruktion.

System för internkontroll och riskhantering

Finns en samlad beskrivning som klargör den interna kontrollens syfte och innehåll, organisation och ansvar, riskområden och former för uppföljning (internkontrollplan)? Är utformningen av internkontrollsystemet baserat på en riskanalys (identifiering och värdering utifrån sannolikhet och konsekvens)?

Se ovan under rubriken Organisation och bokföring.

Attestinstruktion/delegationsordning

Finns ändamålsenlig attestinstruktion/delegationsordning?

Beskrivning

Bolagets attestförteckning uppdateras årligen eller vid behov. Senast upprättad förteckning är daterad 2020-02-01.

Granskningskommentar

Bedömning är att attest- och delegationsordningen är ändamålsenliga och att attester görs i enlighet med denna.

Finanspolicy

Tillämpar bolaget en av styrelsen fastställd finanspolicy som till sin omfattning och detaljeringsgrad är anpassad till bolagets behov? Innehåller finanspolicyn krav om frekvent rapportering?

Beskrivning

Finanspolicy fastställdes av styrelsen 2019-02-18. Finansrapport redovisas, i enlighet med policyn, tertialvis.

Granskningskommentar

Den översiktliga granskningen av dokumentet visar på att det är tillfredsställande.

Medarbetare

Finns de styrande och stödjande dokument som krävs för att uppfylla lagkrav inom området? Är de antagna av styrelsen?

Beskrivning

Bolagets arbetsmiljöpolicy godkändes av VD 2018-02-16.

Av årsredovisning för 2020 framgår att bolaget fortsatt det bolagsövergripande utvecklingsarbetet med stort fokus på att stärka ledarskapet i organisationen och skapa en gemensam värdegrund under året. Vidare framgår att ett nytt förhandlings- och ett arbetsmiljöavtal tecknats med den största fackliga parten Kommunal.

Granskningskommentar

Den översiktliga granskningen av dokumentet visar på att det är tillfredsställande.

IT-strategi och IT-säkerhet

Finns en fastställd IT-strategi? Finns IT-säkerhetsregler där bl a åtkomstbehörigheter framgår? Har bolaget någon form av planering över hur verksamheten ska fungera vid kortare och längre avbrott i IT-systemen?

Beskrivning

Under året har vi följt upp tidigare års revision av generella IT-kontroller kring t.ex. backuphantering.

Granskningskommentar

Vi bedömer bolagets IT-säkerhet som fortsatt god.

Redovisning och avstämningar

Har bolaget upprättat nödvändiga rutiner för redovisning och görs erforderliga avstämningar löpande?

Beskrivning

Granskning har inriktas på att kartlägga ekonomiska rutiner och avstämningar. Bedöma huruvida dem är tillräckliga och efterlevs.

Granskningskommentar

Granskning utan anmärkningar.

Skatter och avgifter

Har bolaget upprättat nödvändiga rutiner för redovisning och betalning av arbetsgivaravgifter, personalens källskatt, mervärdesskatt och F-skatt?

Beskrivning

Under året har vi granskat bolagens rutiner avseende redovisning och betalning av arbetsgivaravgifter, personalens källskatt, mervärdesskatt och F-skatt.

Granskningskommentar

Granskning utan anmärkningar. Vi bedömer att bolagets rutiner och redovisning för skatter och avgifter fungerar tillfredsställande.

Investeringar och materiella anläggningstillgångar

Har bolaget upprättat nödvändiga rutiner för hantering av investeringar i materiella anläggningstillgångar? Sker en tillfredsställande kontroll avseende riktighet och att endast aktiverbara kostnader balanseras?

Beskrivning

Under året har en uppföljande internkontrollgranskning skett för att kontrollera och säkerställa att bolagets rutiner och hantering kring investeringar fortsatt sker med en tillfredsställande kontroll, riktighet och att endast aktiverbara kostnader balanseras samt att inte resultaträkningen belastas med kostnader som enligt god redovisningssed borde aktiveras.

Granskning har skett genom granskning av aktiverade poster under 2020 mot underlag samt kontroll av att rätt värden har lagts in i redovisningen och i anläggningsregistret. Granskningens tyngdpunkt har varit bolagets investeringar i vagnparken.

Granskningskommentar

Granskning utan anmärkningar.

Löner

Har bolaget upprättat nödvändiga rutiner för hantering av löneredovisningen? Sker en tillfredsställande kontroll avseende riktighet?

Beskrivning

Under året har en uppföljande internkontrollgranskning skett för att kontrollera och säkerställa att bolagets rutiner och hantering kring löner fortsatt sker med en tillfredsställande kontroll och riktighet. Vi har granskat bolagets rutin för lön samt bolagets kontroller. Bolagets kontroller har testats genom stickprov.

Granskningskommentar

Vår granskning av attesterade tidrapporter har inte medfört några noteringar.

Intäkter och kundfordringar

Har bolaget upprättat nödvändiga rutiner för hantering av intäktsredovisningen och kundfordringarna? Sker en tillfredsställande kontroll avseende riktighet?

Beskrivning

Under året har en uppföljande internkontrollgranskning skett för att kontrollera och säkerställa att bolagets rutiner och hantering kring intäktsredovisningen och kundfordringarna fortsatt sker med en tillfredsställande kontroll och riktighet.

Verifiering har skett av bolagets rutiner och redovisning genom substansgranskning samt analytisk kontroll av intäktsposter.

Granskningskommentar

Vår bedömning är att rutinen i allt väsentligt fungerar väl och att, utifrån vår granskning, risken för väsentliga fel är begränsad.

Inköp och leverantörsfakturor

Har bolaget upprättat nödvändiga rutiner för hantering av inköpsredovisningen och leverantörsskulder? Sker en tillfredsställande kontroll avseende riktighet?

Beskrivning

Under året har en uppföljande internkontrollgranskning skett för att kontrollera och säkerställa att bolagets rutiner och hantering kring inköp och leverantörsskulder fortsatt sker med en tillfredsställande kontroll och riktighet för att samtliga skulder skall medtagas och till korrekta värden.

Granskningskommentar

Rutinen avseende leverantörsfakturer fungerar tillfredsställande och är ändamålsenlig.

Representation och sponsring

Har bolaget en tillräcklig intern kontroll och redovisning av representation och sponsring?

Beskrivning

Under året har vi granskat bolagets interna kontroll och redovisning avseende representation och sponsring. Bolagets externa representationskostnad för året uppgår till ca 3 tkr.

Granskningskommentar

Kostnaden för extern representation bedöms inte vara betydande i förhållande till bolagets storlek och föranleder inga kommentarer.

Försäkringar

Har bolaget ett tillfredsställande försäkringsskydd?

Beskrivning

Granskning av försäkringsbrev, försäkringsperiod och betalning av försäkring.

Granskningskommentar

Det har inte framkommit något som tyder på att bolagets försäkringsskydd är undermåligt.

Miljöfrågor

Arbetar bolaget med miljöfrågor på ett tillfredsställande sätt?

Beskrivning

Bolaget upprättar hållbarhetsredovisning som bifogas årsredovisningen. Redovisningen innehåller, förutom inledande texter om bolaget, målformuleringar och uppföljning av dessa för områdena miljö, sociala och medarbetarfrågor, mänskliga rättigheter samt antikorruption.

Granskningskommentar

Vi har granskat bolagets hållbarhetsredovisning separat. Vi ser positivt på bolagets miljö- och hållbarhetsarbete samt att hållbarhetsredovisning upprättas.

Offentlighetsprincipen, offentlig upphandling m m

Tryckfrihetsförordningen samt offentlighets- och sekretesslagen

Hanteras handlingar enligt de grunder som gäller för allmänna handlingars offentlighet i 2 kap tryckfrihetsförordningen? Sker diarieföring i enlighet med 15 kap sekretesslagen? Har styrelsen fattat beslut om delegation av utlämnande av allmänna handlingar till lämplig funktion?

Beskrivning

Bolaget planerar att byta diariesystem vid årsskiftet 2021/2022 och m.a.a. detta planeras en processkartläggning/översyn av processen under 2021.

Granskningskommentar

Vi rekommenderar bolaget att påbörja det planerade arbetet och i samband med det även ta fram rutinbeskrivningar för hantering av allmänna handlingar.

Arkivlagen

Uppfyller företagets rutiner för arkivering reglerna i arkivlagen? Finns arkivbeskrivning/arkivreglemente, arkivförteckning/dokumenthanteringsplan m m?

Beskrivning

Bolaget tillämpar Region Västmanlands arkivreglemente. I kontakt med bolaget framkommer att målsättningen är att ta fram bolagsspecifika dokument under 2021.

Granskningskommentar

Vi rekommenderar bolaget att påbörja det planerade arbetet och i samband med det även ta fram en bolagsspecifik arkivplan/dokumenthanteringsplan.

Upphandlingslagstiftning

Finns en policy för inköp och upphandling? Uppfyller den kraven enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) respektive lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF)? Finns riktlinjer för direktupphandling? Tillförsäkras på annat sätt att lagstiftningen följs?

Lekmannarevisorerna har beslutat att genomföra en fördjupad granskning av bolaget inköp och upphandling, se bilaga 1.

Speciell lagstiftning

Bedriver bolaget verksamhet som omfattas av särskild lagstiftning och, i så fall, efterlevs den särskilda lagstiftningen?

Beskrivning

Bolagets verksamhet är anmälningspliktig enligt miljöbalken. Av årsredovisning för 2020 framgår att tillståndet avser reparation, tvättning och rengöring av bussar samt att

utsläpp till vatten där halten av mineralolja, toxicitet och syreförbrukning i huvudsak mäts och kontrolleras. Aktiviteter inom miljöområdet framgår i bolagets hållbarhetsredovisning.

Granskningskommentar

Granskningen föranleder inga kommentarer.

Övrigt

Finns ytterligare av styrelsen fastställda grundläggande policydokument som krävs mot bakgrund av verksamhetens omfattning och karaktär eller med anledning av särskilda krav från ägaren?

Covid-19

Av årsredovisning för 2020 framgår att året har präglats av Covid-1 och att bolaget under stora delar av året har varit i stabsläge. Vidare framgår att målbilderna varit att bolagets medarbetare skulle känna sig trygga och välinformerade, att bolaget skulle bedriva kollektivtrafik i så normal utsträckning som möjligt samt att bolagets kunder, ägare och intressenter skulle ha gott förtroende för bolaget. Höga sjukskrivningstal, tillfälliga och flera omplaneringar av trafiken, arbetsmiljöåtgärder genom stängning av bussarnas framdörr, begränsningar av antalet resenärer är några av utmaningarna under året som bolaget framhåller i årsredovisningen.

Av styrelseprotokoll framgår att styrelsen har informerats löpande om effekterna av Covid-19. Även på stämman 2020-05-11 informerades om detta och behov av att tydliggöra gränsdragningen mellan bolaget och de båda förvaltningarnas uppdrag som uppstått p.g.a. pandemin.

Sammanfattning

Under året har vi förutom den grundläggande granskningen även genomfört en fördjupad granskning av bolagets inköp och upphandling. Den sammanfattande bedömning för den fördjupade granskningen är att bolaget i allt väsentligt säkerställt att inköp och upphandling hanteras på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Den sammanfattande bedömningen för 2020 är att vi inte har någon anledning till anmärkning mot huruvida bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen är tillräcklig. Vi har inte heller någon synpunkt på bolagets agerande i förhållande till det kommunala ändamålet med verksamheten.

Vi avlämnar därför granskningsrapport utan anmärkningar.

Örebro den _____

Anders Larsson

Lekmannarevisor

Elisabeth Löf

Lekmannarevisor

Biträde:

Magdalena Bergfors

Sakkunnigt biträde

PwC

Bilaga: 1. Granskning av inköp och upphandling

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av lekmannarevisorerna i Svealandstrafiken AB enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 9 september 2020. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Påverkare

Jennie Forsberg
Administratör
jennie.forsberg@pwc.com
+46 72 353 00 35

Leveranskanal: E-post

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Granskare

Magdalena Bergfors
magdalena.bergfors@pwc.com

Leveranskanal: E-post

ANDERS LARSSON Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-03-17 13:59:13 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Anders Larsson

Datum

Anders Larsson
larsson.anders@live.se

Leveranskanal: E-post

ELISABETH LÖF Sverige

Signerat med Svenskt BankID

2021-03-17 12:46:22 UTC

Namn returnerat från Svenskt BankID: Mariana Elisabeth Löf

Datum

Elisabeth Löf
elisabethlof@live.se

Leveranskanal: E-post

Granskning av inköp och upphandling

Svealandstrafiken AB

Mars 2021

Magdalena Bergfors

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och revisionsfrågor	3
Revisionskriterier	3
Avgränsning	3
Metod	3
Iakttagelser och bedömningar	4
Mål och styrdokument	4
Beslutsorganisation	5
Uppföljning och utvärdering	6
Styrelsens styrning och kontroll	7
Revisionell bedömning	8
Rekommendationer	9

Sammanfattning

På uppdrag av lekmannarevisorerna i Svealandstrafiken AB har PwC genomfört en granskning av bolagets inköp och upphandling. Syftet med granskningen har varit att bedöma om inköp och upphandling hanteras på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår sammanfattande revisionella bedömning att styrelsen för Svealandstrafiken AB under 2020 i allt väsentligt säkerställt att inköp och upphandling hanteras på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Följande revisionsfrågor och bedömningar bildar underlag för den övergripande bedömningen.

Revisionsfråga 1: Finns ändamålsenliga mål och riktlinjer för verksamheten?

Revisionsfrågan bedöms vara uppfylld. Svealandstrafiken AB har en upphandlings- och inköbspolicy samt riktlinjer för direktupphandling, som båda bedöms uppfylla de krav som finns och vara aktuella. Dessutom finns en tydlig processbeskrivning samt mall och blankett för att stödja processen.

Revisionsfråga 2: Är beslutsorganisationen inom bolaget tydlig?

Revisionsfrågan bedöms vara uppfylld. Processen för direktupphandling beskrivs på ett tydligt sätt i riktlinjen för direktupphandling. Detsamma gäller rollfördelningen för upphandling som beskrivs i mallen för initiering av ett upphandlingsuppdrag. Svealandstrafiken ABs attestförteckning, liksom delegationen av rätten att teckna avtal inom specifika områden, anses vara väl dokumenterad.

Revisionsfråga 3: Är uppföljning och utvärdering inom området tillräcklig? Fokus på följsamhet till bolagsinterna mål, riktlinjer och instruktioner.

Revisionsfrågan bedöms vara delvis uppfylld. Svealandstrafiken AB följer upp och utvärderar området inköp och upphandling genom indikatorer i bolagets Hållbarhetsredovisning. Dock har granskningen inte kunnat visa att måtetal följs upp kvartalsvis i enlighet med bolagets Upphandlings- och inköbspolicy.

Revisionsfråga 4: Utövar styrelsen en rimlig styrning och kontroll inom området?

Revisionsfrågan bedöms vara delvis uppfylld. Svealandstrafiken ABs styrelse utövar rimlig kontroll inom området inköp och upphandling genom den uppföljning som sker i årsredovisning och hållbarhetsredovisning. Däremot har granskningen inte kunnat visa att styrelsen utövar rimlig styrning då styrande dokument inom området inte fastställts av styrelsen.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning lämnar vi följande rekommendationer:

- Att måtetal följs upp i enlighet med gällande Upphandlings- och inköbspolicy alternativt att policyn revideras så att den överensstämmer med den uppföljning och utvärdering som görs idag.
- Att styrelsen fastställer de styrande dokumenten inom området inköp och upphandling.
- Att det påbörjade utvecklingsarbetet inom området inköp och upphandling fortsätter.

Inledning

Bakgrund

Inköp av varor och tjänster sker årligen till väsentliga belopp inom kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform. Upphandling och inköp regleras i lagstiftning. Därutöver ska interna riktlinjer upprättas. Bristfällig styrning och kontroll inom området kan riskera att inköpsverksamheten inte bedrivs på avsett sätt, men även att offentliga resurser inte nyttjas på ett optimalt sätt.

Lekmannarevisionen har med hänsyn till risk och väsentlighet bedömt det angeläget att göra en granskning inom området.

Revisionsobjekt i granskningen är bolagsstyrelsen i Svealandstrafiken AB.

Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om inköp och upphandling hanteras på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll. Följande revisionsfrågor ska besvaras:

1. Finns ändamålsenliga mål och riktlinjer för verksamheten?
2. Är beslutsorganisationen inom bolaget tydlig?
3. Är uppföljning och utvärdering inom området tillräcklig? Fokus på följsamhet till bolagsinterna mål, riktlinjer och instruktioner.
4. Utövar styrelsen en rimlig styrning och kontroll inom området?

Revisionsfråga 1 utgör underlag för om granskningsområdet hanteras på ett ändamålsenligt sätt. Övriga revisionsfrågor används för att pröva om den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Revisionskriterier

Följande revisionskriterier används i granskningen:

- Aktiebolagslag (2005:551) 8:4
- Upphandlingslagstiftning (Lag om offentlig upphandling (2016:1145) respektive Lag om upphandling inom försörjningssektorerna (2016:1146) 19:7)
- Styrande dokument för bolaget, främst ägardirektiv och bolagsinterna policys, riktlinjer och instruktioner som är relevanta för granskningen

Avgränsning

Granskningen avgränsas i huvudsak till kalenderåret 2020. I övrigt se avsnitt "syfte och revisionsfrågor".

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier av relevanta styrdokument. Intervjuer har ägt rum med ekonomichef och inköpschef.

Intervjuade personer samt styrelseordförande och VD har sakgranskat rapporten.

Iakttagelser och bedömningar

Mål och styrdokument

Revisionsfråga 1: Finns ändamålsenliga mål och riktlinjer för verksamheten?

Iakttagelser

Svealandstrafiken ABs *Upphandlings- och inköbspolicy* godkändes av VD den 27 februari 2019. I policyn står att upphandling är en strategisk uppgift vars mål är att tillgodose bolagets behov av varor, tjänster och byggentreprenader till rätt funktion och kvalitet samt till lägsta möjliga totalkostnad. Vidare ska bolaget ta hänsyn till och verka för en hållbar utveckling vid inköp av varor och tjänster. Policyn innehåller upphandlingslagstiftningens principer för upphandling och rätten att få delta i en upphandling i 4 kapitlet 1 till 5 §§ Lag om upphandling inom försörjningssektorerna (2016:1146). Det framgår även att policyn är ett komplement till gällande lagstiftning.

Enligt policyn ska den "goda affären" eftersträvas vid inköp och upphandling. Bolaget har en nolltolerans mot mutor och otillåten påverkan.

Som bilaga till policyn finns en beskrivning av upphandlings- och inköpsprocessen.

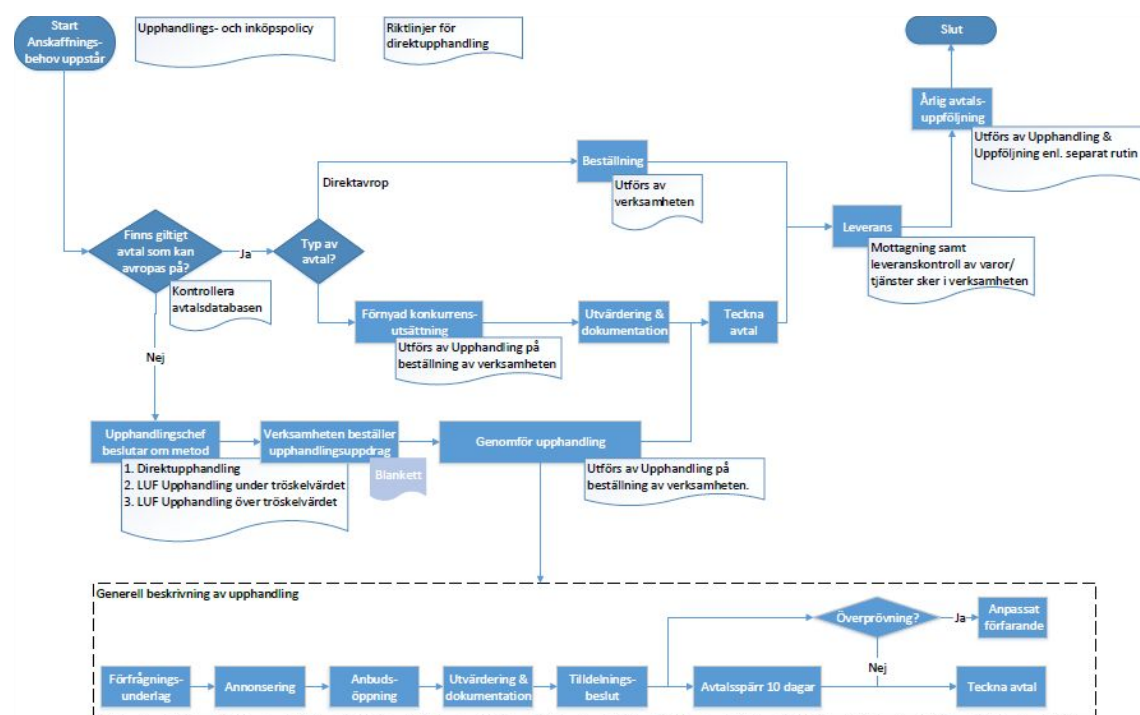

Bild 1 Upphandlings- och inköpsprocess

I *Riktlinje för direktupphandling*, godkänd av VD den 20 december 2019, framgår hur direktupphandlingar ska ske för att de ska uppfylla gällande upphandlingslagstiftning.

Svealandstrafiken AB har även tagit fram en mall för initiering av upphandlingsuppdrag samt en blankett för dokumentation av direktupphandling. I mallen för initiering av upphandling ska bland annat syfte med upphandlingen, uppskattat värde samt verksamhetens kontaktperson och referensgrupp fyllas i. Till mallen finns information om blanketten, upphandlingsprocessen samt ansvar och roller. I blanketten för dokumentation av direktupphandlingar ska information om bland annat avtalets löptid

och värde, tillfrågade leverantörer, metod för konkurrensutsättning, kriterier/krav för utvärdering av anbud samt motivering anges. Anvisningar för blanketten ska fyllas i finns.

Det finns i *Affärsplan Svealandstrafiken AB 2020-2022*, antagen av styrelsen den 25 november 2019, inga målformuleringar kring inköp och upphandling. I genomförd intervju framkommer att bolaget har påbörjat ett utvecklingsarbete vad gäller inköp och upphandling. En av målsättningarna med arbetet är att harmonisera inköp- och upphandlingsorganisationen med affärsplan och hållbarhetsredovisning samt att skapa tydligare mål kring inköp och upphandling.

Bedömning

Revisionsfrågan bedöms vara uppfylld. Svealandstrafiken AB har en upphandlings- och inköspolicy samt riktlinjer för direktupphandling, som båda bedöms uppfylla de krav som finns och vara aktuella. Dessutom finns en tydlig processbeskrivning samt mall och blankett för att stödja processen.

Beslutsorganisation

Revisionsfråga 2: Är beslutsorganisationen inom bolaget tydlig?

Iakttagelser

Enligt *Arbetsordning för Svealandstrafiken ABs styrelse och VD*, fastställd den 25 november 2019 av styrelsen, har VD rätt att besluta i alla frågor rörande bolagets angelägenheter förutom i de fall det ankommer på styrelsen att fatta särskilda beslut. Dessa särskilda beslut avser bland annat avtal om köp och försäljning gällande fast egendom eller av bolag och rörelser samt beslut om större investeringar avseende anläggningstillgångar vilka inte ingår i fastställd budget. I arbetsordningen framgår det även att styrelsens ordförande ska attestera ersättning för VDs personliga utgifter inklusive representation.

Gällande ordning avseende delegation av utbetalningsattester, kostnads- och utgiftsattester och avtal samt beställningar/avrop regleras i bolagets *Attestförteckning*, som uppdateras senast den 1 februari 2020. Vad gäller kostnads- och utgiftsattester anges att samtliga underlag ska handläggas av minst två personer och att attestant inte får attestera sina egna kostnader utan att dessa ska hanteras av överordnad chef. VD har i attestförteckningen vidaredelegerat kostnadsattesten för de kostnader som avser direkt underställd chef, kostnadsattesten inom budget för respektive verksamhetsområde, rätten att teckna avtal inom budget för respektive verksamhetsområde i förening med inköpschef samt beslutsrätten vad gäller beställningar och avrop. Respektive verksamhetsområdeschef kan vidaredelegera kostnadsattesten och rätten att teckna avtal inom sitt område till underställd chef efter dialog med VD. Attestförteckningen innehåller även samtliga attestanters signatur och namnteckning samt attestblanketter och delegation av avtalstecknande som upprättas löpande.

I *Riktlinje för direktupphandling* framgår att inköpschef är ansvarig för dokumentet samt att inköpsavdelningen ansvarar för att samordna inköp för hela bolaget. Processen för direktupphandlingar beskrivs utifrån tre beloppsintervaller, 0 till 99 000 kronor, 100 000 kronor till 600 000 kronor samt 601 000 kronor till 1 100 000 kronor. Av processen framgår vem som kan utföra direktupphandlingen, hur konkurrensutsättningen ska ske,

om annonsering och skattekontroll ska göras, om avtal ska tecknas, hur dokumentering ska göras med mera.

Uppdragsgivare/områdeschefer, upphandlares, kontaktpersons och referensgruppsmedlems ansvar och roller vid upphandling beskrivs i mallen för initiering av upphandlingsuppdrag. Av beskrivningen framgår bland annat att upphandlaren är huvudansvarig för upphandlingen, att kontaktpersonen är huvudansvarig från verksamheten i upphandlingen samt att referensgruppsmedlemmarna ansvarar för framtagande av kravspecifikation.

Som nämns ovan framkommer i genomförd intervju ett utvecklingsarbete kring inköp och upphandling har påbörjats. En del i detta är att införa ett strategiskt inköpsråd, ett avtalsägarråd och ett beställarråd. Målsättningen med införandet är bland annat att höja kompetensnivån gällande inköp och upphandling.

I intervjun framkommer även att inköpsorganisationen har förstärkts under det gångna året med rekrytering av upphandlingsjurist och inköpare.

Bedömning

Revisionsfrågan bedöms vara uppfylld. Processen för direktupphandling beskrivs på ett tydligt sätt i riktlinjen för direktupphandling. Detsamma gäller rollfördelningen för upphandling som beskrivs i mallen för initiering av ett upphandlingsuppdrag. Svealandstrafiken ABs attestförteckning, liksom delegationen av rätten att teckna avtal inom specifika områden, anses vara väl dokumenterad.

Uppföljning och utvärdering

Revisionsfråga 3: Är uppföljning och utvärdering inom området tillräcklig? Fokus på följsamhet till bolagsinterna mål, riktlinjer och instruktioner.

Iakttagelser

Av Svealandstrafiken ABs *Hållbarhetsredovisning 2020*, fastställd av styrelsen den 23 februari 2021, framgår att bolagets miljöpolicy ska säkerställa att hänsyn även tas till miljö- och hållbarhetsperspektiv vid upphandling samt ska utföras med en för bolaget god långsiktig hållbar totalekonomi.

Enligt *Upphandlings- och inköbspolicy* ska mätetal redovisas varje kvartal. Granskningen har inte kunnat påvisa att detta görs. Däremot finns tre indikationer i bolagets *Hållbarhetsredovisning* som härrör till området inköp och upphandling.

- Antal nya avtal/upphandlingar med miljökrav
- Procent av nya avtal/upphandlingar med krav på undertecknande uppförandekod
- Procent av avtal/leverantörer granskade med avseende på efterlevnad av sociala krav

Av redovisningen framgår att antalet nya avtal/upphandlingar med miljökrav har ökat från sju till elva från 2018 till 2020, men minskat med tio jämfört med 2019. Vidare framgår att andelen nya avtal med krav på undertecknande av uppförandekod ökat från nio procent till 86 procent från 2019 till 2020, uppgifter för 2018 saknas. Under 2020 har inga granskningar avseende avtals/leverantörers efterlevnad av sociala krav krävts.

I samtal med de intervjuade framkommer att Svealandstrafiken ABs verksamhet har vuxit mycket under de senaste åren, vilket även har påverkat omfattningen av inköp och upphandling. Bolaget har tidigare inte haft så många upphandlade ramavtal och behov

av rutiner för uppföljning och utvärdering har därför inte ansetts funnits. I genomförd intervju framkommer att i takt med att omfattningen av inköp och upphandling ökat har även behovet av uppföljningsrutiner ökat, varför rutiner kommer att skapas som en del i det utvecklingsarbete som påbörjats. Ett stödsystem för analysarbete kallat Sendency har redan köpts in.

Bedömning

Revisionsfrågan bedöms som delvis uppfylld. Svealandstrafiken AB följer upp och utvärderar området inköp och upphandling genom indikatorer i bolagets *Hållbarhetsredovisning*. Dock har granskningen inte kunnat visa att måtetal följs upp kvartalsvis i enlighet med bolagets *Upphandlings- och inköbspolicy*. Vi ser positivt på det utvecklingsarbete som pågår, det kan skapa förutsättningar för en tillräcklig uppföljning och utvärdering.

Styrelsens styrning och kontroll

Revisionsfråga 4: Utövar styrelsen en rimlig styrning och kontroll inom området?

Iakttagelser

Inget av bolagets styrande eller stödjande dokument som ligger till grund för granskningen är fastställda av bolagets styrelse och de reglerar inte hur styrelsen ska utöva styrning och kontroll inom området inköp och upphandling.

I *Årsredovisning för räkenskapsåret 2020*, fastställd av styrelsen den 23 februari 2021, står att Svealandstrafiken AB under året har genomfört upphandlingar och tecknat avtal inom sex produktområden, exempelvis gällande batteridrivna elbussar och nytt trafikledningssystem. Vidare framgår att 33 konkurrensutsättningar gjorts från bolagets ramavtal för trafik samt att sju upphandlingar har genomförts av annan part, men som Svealandstrafiken AB avropar från.

Som nämnts ovan finns även indikationer som härrör till området inköp och upphandling i Svealandstrafiken ABs *Hållbarhetsredovisning*, vilken är fastställd av styrelsen.

Bedömning

Revisionsfrågan bedöms vara delvis uppfylld. Svealandstrafiken ABs styrelse utövar rimlig kontroll inom området inköp och upphandling genom den uppföljning som sker i årsredovisning och hållbarhetsredovisning. Däremot har granskningen inte kunnat visa att styrelsen utövar rimlig styrning då styrande dokument inom området inte fastställts av styrelsen. Ett bolags VDs ska, enligt 8 kapitlet 29 § Aktiebolagslag (2005:551), sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Det är tveksamt om fastställande av ett styrande dokument såsom bolagets *Upphandlings- och inköbspolicy* är att betrakta som löpande förvaltning och det bör därför fastställas av styrelsen alternativt att styrelsen beslutar att delegera fastställandet till VD.

Revisionell bedömning

Syftet med denna granskning är att bedöma om inköp och upphandling hanteras på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Efter genomförd granskning är vår sammanfattande bedömning att styrelsen för Svealandstrafiken AB under 2020 i allt väsentligt säkerställt att inköp och upphandling hanteras på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Vi konstaterar att det finns ändamålsenliga riktlinjer för verksamheten inom området samt att beslutsorganisationen inom bolaget är tydlig. Vår granskning har dock visat att det finns vissa förbättringsmöjligheter vad gäller styrelsens utövande av styrning inom området inköp och upphandling.

Rekommendationer

I Svealandstrafiken ABs *Upphandlings- och inköbspolicy* står att mätetal ska följas upp kvartalsvis. Genomförd granskning har inte kunnat visa att detta görs och vi rekommenderar därför bolaget att antingen börja med kvartalsvis uppföljning eller att revidera policyn så att den överensstämmer med den uppföljning och utvärdering som görs idag.

De styrande dokumenten inom området inköp och upphandling är inte fastställda av bolagets styrelse, vilket vi anser att de bör vara. Vi rekommenderar därför styrelsen att fastställa de styrande dokumenten.

Avslutningsvis rekommenderar vi bolaget att fortsätta det påbörjade utvecklingsarbetet inom området inköp och upphandling.

2021-03-04

Peter Söderman
Uppdragsledare

Magdalena Bergfors
Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av lekmannarevisorerna i Svealandstrafiken AB enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 14 oktober 2020. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.